

Kamu yararına çalışan derneğin yönetim kurulu üyelerine ödenen harcırah için muhtasar beyanname verilmesi ve damga vergisinden istisna olması hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.26.-120[94-2015/1]-56246
Tarih	26.11.2015

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ESKİŞEHİR VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

MÜKELLEF HİZMETLERİ GELİR GRUP MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 11355271-120[94-2015/1]-56246 26/11/2015

Konu : Vergi Tevkifatı ve Damga Vergisi

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; kamu yararına çalışan ... Derneği Eskişehir şubesi olarak faaliyet gösterdiğinizi, dernek şubesinin hizmetini yürüten yönetim kurulu üyelerine çalıştıkları günler için harcırah tahakkuk ettirdiğinizi belirterek yapılan bu ödemelerle ilgili olarak muhtasar beyanname verip vermeyeceğiniz, muhtasar beyanname vermeniz halinde damga vergisi ödenip ödenmeyeceğine ilişkin Başkanlığımız görüşümüzün bildirilmesi istenilmektedir.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME :

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesinde de;

"Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez."

denilmiş, aynı Kanunun 94 üncü maddesinde de; maddenin birinci fıkrasında sayılan kişi, kurum ve kuruluşların, yine aynı maddede bentler halinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları hükme bağlanmış olup, 1 numaralı bendinde; hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemeler (istisnadan faydalananlar hariç) 103 ve 104 üncü maddelere göre, tevkifat kapsamında sayılmıştır.

Anılan Kanunun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendinde;

"Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)"

hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 6245 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (a) bendinde "*Harcırah: Bu Kanuna göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını*"; (g) bendinde memuriyet mahalli; "Memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgahının bulunduğu şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde bulunan mahaller ile bu mahallerin dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu şehir ve kasabaların devamı niteliğinde bulunup belediye hizmetlilerinin götürüldüğü veya kurumlarınca sağlanan taşıt araçları ile gidilip gelinebilen yerler" şeklinde tanımlanmıştır.

Buna göre, harcırah; daimi bir göreve atanma veya geçici bir görevle memuriyet mahalli dışında bir yere gönderilmesi nedeniyle yapılan ödemeleri kapsamaktadır.

Öte yandan, özelge talep formu ekindeki yer alan ... Derneği Genel Merkezine ait yazının incelenmesinden; tüzüğün 60/a maddesine göre, dernek hizmetini yürüten üyelere yapılacak ödemelerin, derneğe gelip çalıştıkları günler için ödenecek harcırah miktarı olarak Kd.Albay yevmiyesinin 3/4 ünü geçemeyeceği anlaşılmaktadır.

Bu açıklamalara göre, Derneğiniz şubesi tarafından yönetim kurulu üyelerine çalıştıkları günler için harcırah adı altında yapılan ödemeler, ücret niteliğinde olup Gelir Vergisi Kanununun 61, 94, 103 ve 104 üncü maddeleri çerçevesinde ücret olarak gelir vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Ayrıca, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi ile belirlenmiş olan tevkifat yapma yükümlülüğü bulunan kişi ve kurumlar arasında dernekler de sayılmış olduğundan, Derneğiniz şubesi tarafından yapılan ücret niteliğindeki ödemeler üzerinden anılan maddenin 1 numaralı bendine göre, gelir vergisi tevkifatı yapılarak muhtasar beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir.

DAMGA VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME :

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu; 3 üncü maddesinde, damga vergisinin mükellefinin kağıtları imza edenler olduğu, resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların damga vergisini kişilerin ödeyeceği; 9 uncu maddesinde, bu Kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisinden müstesna olduğu; 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, birden fazla kişi tarafından imza edilen kağıtlara ait vergi ve cezanın tamamından imza edenlerin müteselsilen sorumlu olduğu, bunlar arasında vergiden müstesna olanların bulunmasının damga vergisinin noksan ödenmesini gerektirmeyeceği, damga vergisinden muaf kuruluşlarca kişilerin (1) sayılı tabloda yer alan işlemleri ile ilgili olarak düzenlenen ve sadece bu kurumların imzasını taşıyan kağıtlara ait verginin tamamının kişiler tarafından ödeneceği ancak bu kağıtlara ait verginin hiç ödenmemesi veya noksan ödenmesi halinde vergi ve cezanın tamamından kişilerle birlikte kurumların müteselsilen sorumlu olacağı hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "IV-Makbuzlar ve diğer kağıtlar" başlıklı bölümünün 1/b fıkrasında, "Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediye olunduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kağıtların nispi damga vergisine, 2/bd fıkrasında ise, muhtasar beyannamelerin maktu damga vergisine tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı tablonun "V-Kurumlarla ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün 17 numaralı fıkrasında, genel menfaatlere yararlı derneklerin her türlü işlemlerinde düzenlenen ve damga vergisi bu teşekküller tarafından ödenmesi gereken kağıtların damga vergisinden müstesna olduğu belirtilmiştir.

Bu hükümlere göre, Derneğiniz şubesinde dernek hizmetlerini yürüten yönetim kurulu üyelerinize harcırah adı altında yapılan ücret ödemeleri nedeniyle düzenlenen kağıtların ihtiva ettiği toplam tutar üzerinden 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı "IV- Makbuzlar ve diğer kağıtlar" başlıklı bölümünün 1/b fıkrası uyarınca nispi damga vergisinin hesaplanarak muhtasar beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Ancak, kamuya yararlı dernekler arasında sayılan Derneğiniz şubesinde söz konusu ücret ödemelerinden dolayı düzenleyeceğiniz muhtasar beyannameye ait damga vergisinin ise 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı tablonun "V-Kurumlarla ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün 17 numaralı fıkrası gereğince damga vergisinden müstesna tutulacağı tabiidir.

Bilgilerinizi rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026